

Zemljiška knjiga Železniki s konca 18. stoletja

Vincencij Demšar

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Škofja Loka, hrani lepo serijo zemljiških knjig s konca 19. stoletja pa vse do časa po drugi svetovni vojni.¹ Te knjige se delijo nekako na glavne z registri in zbirke listin. Listine so ali originali ali pa prepisi posameznih pravnih poslov v zvezi s premoženjem ali drugimi pravicami in dolžnostmi posameznikov, skupin: gospostva, župnije, srenje ... Listine so vse v nemščini in gotiči razen nekaj latinskih besed in imen krajev, ki so pisani v metelčici. Vse listine niso predstavljene v podrobnosti in tudi "obdelane" so samo do 230. strani.

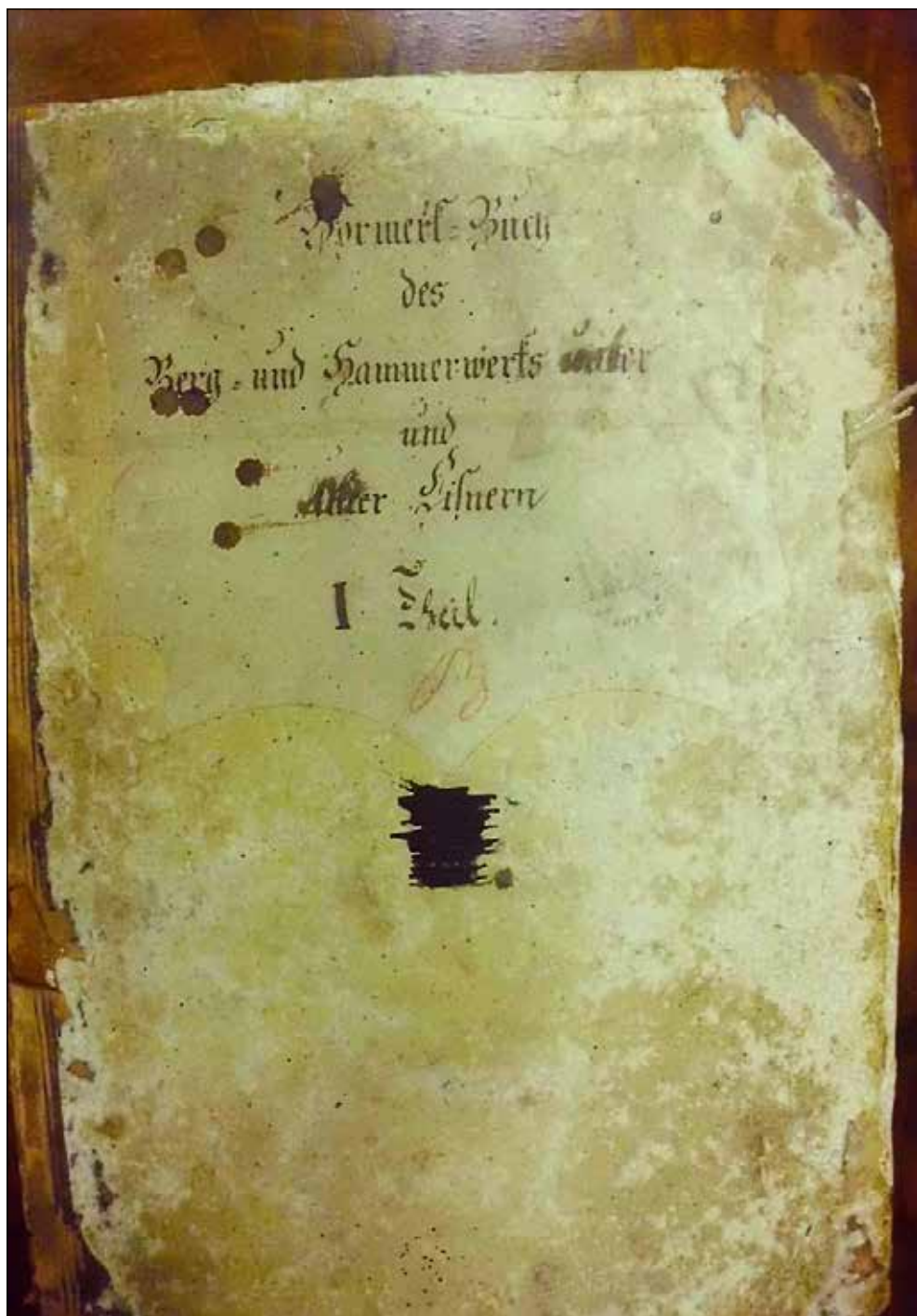
Pri pregledovanju najstarejše zemljiške knjige za Železnike sem pomislil, da mogoče mnogi ljudje, ki so kakor koli povezani z Železniki, ne vedo, kako bogat vir za zgodovino Železnikov so ravno te knjige. Mene so sprva predvsem zanimala ledinska imena po Železnikih in okolici. Mogoče je spoznati zgodovino posamezne hiše oz. domačije: lastniki, vrednost premoženja, požari, revščina, način dela, navade, kultura, pravne zadeve itd.

Prve vpise v gospoščinsko zemljiško (dominialno) knjigo Železniki zasledimo v letu 1793. Zanimivo pa je, da so posamezne pogodbene stranke dajale vpisati stare pravne zadeve, predvsem zadolžnice, stare tudi čez 40 let. Verjetno je bil razlog varnostni, lahko pa tudi kaj drugega. Knjiga obsega 360 oštevilčenih strani. Za kasnejši čas je ohranjenih še več knjig. Omenim naj še, da sta h knjigam listin ohranjeni dve knjigi z registrom imen in priimkov.

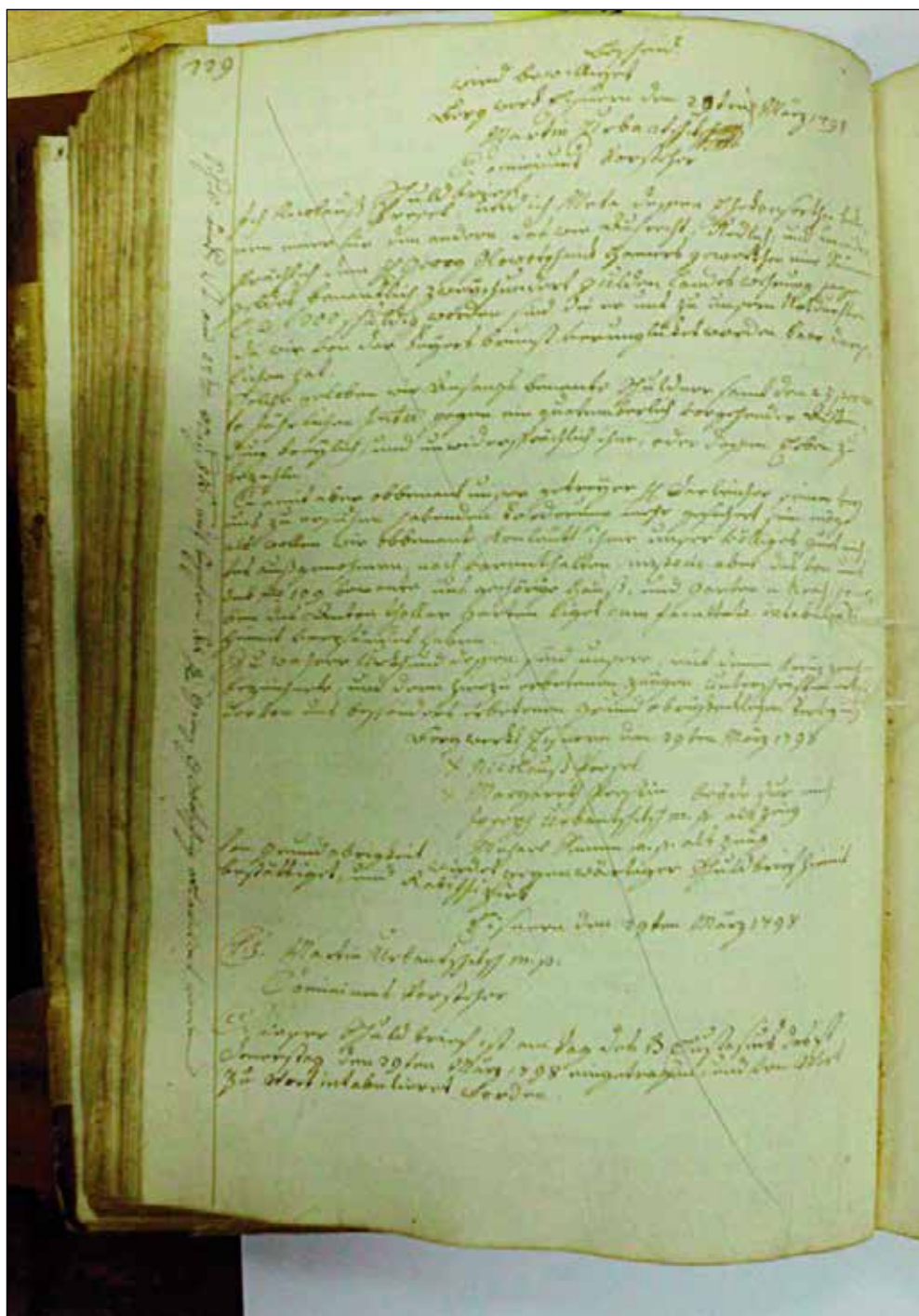
Imena krajev sem zapisal tako, kot so zapisana v originalu, pogosto tudi s predlogom: na, v ... Trnje (Dornach) se v tem zapisu do strani 230 omenja samo enkrat, Racovnik pa nikoli, ne v nemški ne v slovenski obliki. Železniki tu nikoli niso omenjeni v slovenski obliki. Po uradnem oštevilčenju so eno naselje s čez 130 hišnimi številkami. S številko 1 začno v Spodnjih Železnikih in potem navzgor. Redko je zapisano samo Železniki in številka hiše; praviloma se delijo na Spodnje (Unter Eisnern) in Zgornje Železnike (Ober Eisnern). Jesenovec je omenjen, vendar ne kot samostojno naselje, temveč v okviru Zgornjih Železnikov. Sem spada tudi zaselek Volčja vas, včasih imenovan tudi Smolenska grapa,² a vedno brez samostojne numeracije in šteta je pod Železnike. Ustaljene oblike priimkov in imen sem slovenil, le izjemoma sem jih včasih zapisal v obliki originalnega zapisa v knjigi.

Predstavniki lokalne oblasti za Železnike so bili izvoljeni iz vrst fužinarjev, kar pomeni zgornjega sloja prebivalcev. Glede na njihove podpise v različnih obdobjih so se večkrat menjavali, s tem da so nekateri čez nekaj časa ponovno izvoljeni. Zato je pripis pri podpisu, da je nekdo "ta čas" kra-

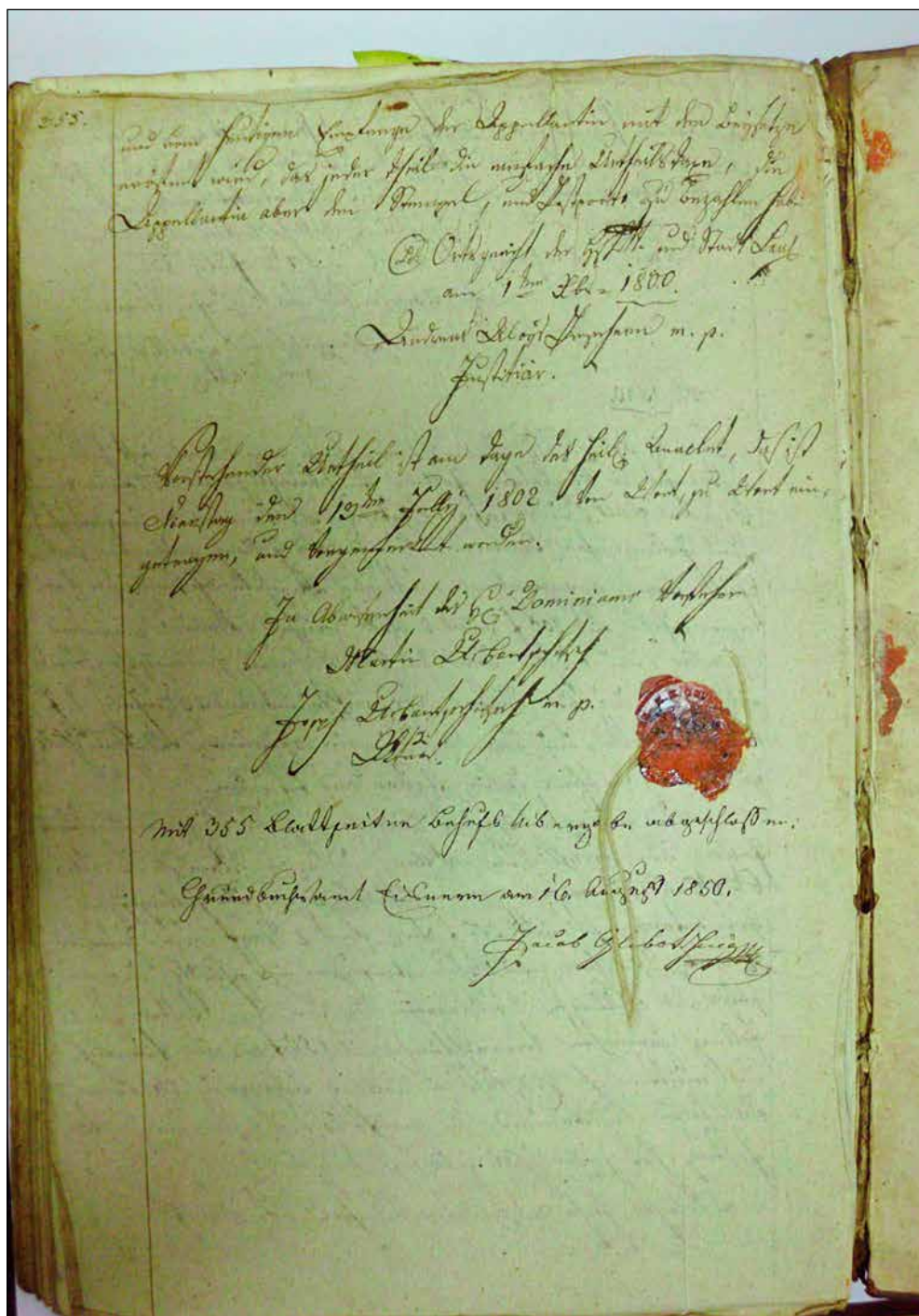
jevni sodnik, čisto na mestu. Podpisovali so se z različnimi nazivi: Sigmund Pflieger kot "ta čas podrudarski sodnik" (Unterberg Richter)³. Z enakim nazivom se je podpisoval Johan Peter Plauz⁴ in Franz Dionisi Urbančič,⁵ ki je opravljal to funkcijo v letih od 1771 do 1775. Leta 1785 oz. 1793 je omenjen Franz Anton Homan kot (raz)sodnik in predstojnik rudarjev (Schied Richter und Bergwerksvorsteher).⁶ Posebna uganka je lahko Martin Urbančič, ki je na strani 39 leta 1782 podpisan kot cesarsko-kraljevi rudarski predstavnik (K.K. Knapschaft Vorsteher); na strani 40 in 41 leta 1787 in 1791 kot krajevni sodnik oz. predstavnik gospostva (Orts Richter, Dominus Vorsteher), leta 1787 pa je predstavljen na strani 47 kot predstojnik mestnega pomerija in krajevni sodnik (Burgsfrids Vertreter und Orts Richter). Podobno je leta 1789 na strani 7 omenjen kot zastopnik rudarjev in mestnega pomerija (Bergwers und Burgfrieds Vertetter) v Železnikih. Uganka je uporaba izraza pomerij v Železnikih, ker bi to dodatno potrjevalo upravičenost in razlog za ledinsko oz. hišno ime Mejovka v bližini Škovinca pri spodnjem kamnitem mostu. Nekatera mesta, kot npr. Ljubljana in Škofja Loka, so imela prav z mejniki določeno, do kje sega oblast mesta oz. trga. Sicer pa tudi Blaznik v svoji knjigi Škofja Loka in Loško gospostvo omenja na strani 325 železnikarski pomerij, znotraj katerega so Železnikarji lahko prosto lovili ribe. Priznam, da mi ni čisto jasen sistem delitve pravic posameznikov do dela oz. deleža v plavžu ali z velikim kladivom v cajnarcah, čeprav je o tem že kar nekaj dobre literature.

Naslovna stran zemljiške knjige.

Ena izmed obravnavanih strani v zemljiški knjigi.

Zadnja stran zemljiške knjige s pečatom.

1. Lovrenz Schneider proda "ein Tag Stueckhammers **Skarieuz** in der 5 Rey Wochen Pfüngstag genannt" za 55 gold. – str. 2; 17. 8. 1786.
2. **Na Skarieuz**. – str. 3; 17. 9. 1786.
3. Po izročilni pogodbi, nastali v Ljubljani 10. 5. 1773, potrjeni pa v Železnikih 16. 7. 1789, sta zakonca Schneider izročila sinu hišo na Trnju (am Dornach) in "1 tag grossen Hammers zu Unter Eisen, ein Essfeuer **Na Prode**". – str. 5; 16. 7. 1789.
4. **Nivza** – njiva, ki je prodana za 400 gold.⁷ – str. 8; 6. 2. 1786.
5. **Martini werch** – od tod omenjen Gregor Jauch, podložnik loškega gospostva, ki je posodil Maruši Kemperlin, lastnici hiše Železniki 113, 150 gold. – str. 11; 4. 9. 1789.
6. Oglarnica (Kohlbähre) **na Mletsche**, dva kopišča Kohlstatt **u Pallihouze**, tri kopišča **sa Romescham**, eno kopišče **u Stumpache** in dva kopišča **per Planine**. – str. 13; 19. 6. 1789.
7. Ješa (Essfeuer) **na Prode**, grmovje (Behielzug) v **Plenschak**, grmovje s senožetjo (Heumath) v **Plenschak**, kopišče **Viel(o)nz** in **Oberavizah**, zevnik (Krautgarten) **Na Prode**. – str. 25; 6. 6. 1782.
8. Luka in Marija Košmelj, Zgornji Železniki 82, izročata sinu Johanu prostor za hišo skupaj s pravico sekati les (Behölzung in Berg) na Hribu, zelnik **Sa Paistuvo** pri vodi in vrt pri pregradi (Weer) v Zgornjih Železnikih. – str. 31; 24. 3. 1790.
9. Filip Froelich, župnik v Trstu, potrjuje, da je prejel v gotovini celotno kupnino 2.080 gold. za realitete, ki sta jih kupila Primož Martinčič, Hammerwerkwer v Železnikih, in njegova žena Marija. – str. 5; 19. 4. 1788.
10. Martin Urbančič se podpisuje kot "Bergwerks und Burgfrieds Vertreter" v Železnikih. – str. 7; 17. 7. 1789.
11. V zadolžnici zastavi dolžnik tudi ženski sedež (Weiber Sitz) v cerkvi sv. Antona v Železnikih, ki ga je kupil od Antona Tollarja. – str. 32; 10. 6. 1790.
12. V zadolžnici je omenjen Martin Koblar, "Posterschmit",⁸ lastnik ješe v Železnikih. – str. 34; 16. 9. 1776.
13. Jerni Koptschauer se je zadolžil pri Nikolaju Meguschar, kmetu (Hubsass) iz Zgornje Smoleve (Obersmoleva), za 200 gold. Zato pa zastavi Kopčavar svojo hišo Železniki 125 v **Volčji vasi** (zu Wolfdorf) in gozdni delež v **Spodnji Smolevi** (in untern Smoleva) in zraven nahajajoči se vrt. – str. 37–38; 23. 7. 1786.
14. Zadolžnica (Schuld oder Saz Brief), s katero Nikolaj Kramer in žena Uršula dobita posojilo pri Nikolaju Megušarju, kmetu gospostva Loka, 220 gold. Zato zastavita od Preslove vdove kupljeno hišo Železniki 18 z vsemi pritliklinami kakor tudi vrt pri znamenju in drugi nad tem **Pod Drčam** (die Garten als einen **per Snamne** ein deto ober disen pod Dertscham), prav tako ješo, ki pripada nam in stoji poleg ješe Franca Dionizija Urbančiča in Primoža Martinčiča. Na tej strani tudi piše, da je 14 "Zachini" 70 gold. – str. 39; 20. 5. 1782.
15. Gregor Jerala je kupil Bobkovo hišo, Železniki 37. Zato mu je posodil častitljivi gospod Edmund Bobeckh, eks cistercijaner iz Kostanjevice (excisterziensern von Landstrass), 100 gold. n. v. Zato zastavi hišo Železniki 37. – str. 40; 4. 5. 1791.
16. Jakob Ažman ob zadolžitvi za 100 ogrskih dukatov s 5-odstotnimi obrestmi zastavi vse premoženje, tudi hišo, ki leži med hišama Marka Da-

- garin in Jožeta Tavčarja v Zgornjih Železnikih: vrt, senožet, gozd za kurjavo (?) (anreinenden Garten, Heymatl, behilzung antheil, item zugestehenden Crimat Kollen und Gartl). – str. 42; 16. 4. 1758.
17. Andre Šušteršič in žena Marija, r. Globočnik, se zadolžita za 300 gold. pri Juriju Globočniku (Glowotschnik). Zato zastavita veliko kladivo (norca) v sredo v vrsti šestega tedna, skladišče oglja poleg vrat velikega kladiva, en dan cajnarico na **Skarjevc** na drugi ponedeljek v vrsti in dvojce kopišč **"u Praprotne doline"** ter pet kopišč **"sa gosho"** skupaj z lesom za drvarijo (Ein Tag grossen Hamers zu Untereisnern Mittwoch in der 6 Rey Wochen gennant, Kohlbahn an Blau neben gossen Hamer Thor dasselbst, ein Tag Zainhammer an Skerjevz in der zweiten Reywochen Montag genannt, zwei Kolstaett u Praprotne Dolline, und fuenf Kolstaett sa gosho samt darzu ghoerige behoelzung). – str. 45; 17. 8. 1779.
18. Zadolžnica Petra Feigla in žene Uršule, Železniki 12. Za 25 gold. posojila zastavita svojo hišo in vrt v **"Snegounk"**. – str. 48; 15. 6. 1791.
19. Zadolžnica. Warlovi dediči imajo vrtove, senožeti in gozdove (Behülzung) **"u Nivah"**. – str. 49; 4. 6. 1791.
20. Kupno pismo. Andre Megušar proda 8 kopišč; od tega dva **"pri Potok"** med kopišči Franca in Urbana Urbančič in 6 kopišč **"in Uokverh"** med kopišči Martina Urbančiča in g. Johana Plauza. – str. 54; 11. 10. 1791.
21. Kupno pismo navaja 18 15/17 dukatov = 18 zec-hin oder 90 gold. – str. 55; 9. 11. 1790.
22. Poročno pismo med "Wol Edl Vesten und furnemen Herrn Franz Jacoben Plauz" kot ženinom ... in "Ihr tugentchoften Jungf. Maria Urschula", hči pokojnega Wlasija Preuza, nekdanjega fužinarja v Zgornjih Železnikih, in njegove žene Marije Preuz, rojene Jelenc. Skupno daje ženin ženi obporoki 1.100 gold. – str. 62; 10. 2. 1764.
23. Zadolžnica. Primož Martinčič dolguje 248 gold., zato zastavi posojilodajalcu Matevžu Lotriču iz Dražgoš dve ješi; eno pri jezu pod lazam **"bey der Weer pod lasam (?)"** in drugo, ki jo je kupil od Nikolaja Kramarja in leži **"u Sgornem plat"** poleg ješe Franca Dionizija Urbančiča. – str. 67; 7. 2. 1792.
24. Jakob Ažman, podložnik (Untersas) v Železnikih, v testamentu določi 4 cekine za svoj pogreb z dvema duhovnikoma. Kar pa ostane, pa naj berejo maše, kupijo žito, da spečejo kruh, ki naj ga razdelijo med reveže. Sin Urban je generalni dedič. Dvema hčerama pripada pri polnoletnosti (Vogtbarkeit) vsaki po štiri cekine in postelj-nina po običaju (Stand gemass beteiligen solle). Ženi Jeri zagotovi doma doživljenjski užitek; če pa bi spremenila stan, dobi 60 gold. Bale platna (Leimbat Rollen), ki jih je sam kupil, pa ostanejo doma. – str. 71; 23. 9. 1765.
25. Najemna pogodba, s katero dasta Primož Martinčič in njegova žena Marija v najem (Bestand) Juriju Schmidu svoj mlin s tremi kolesi in tremi stopami skupaj s hišo in zraven nahajajoči se vrt oz. njivo z vsemi pritiklinami pod naslednjimi pogoji:
- Mlin s pritiklinami in njivo dajeta za dobo šest let. Pri tem je najemnine vsako leto 15 cekinov oz. 75 gold.
 - Schmid bo zakoncema (conleute) letno dajal za kurjavo deset bukovih dreves, ki mu jih bo Martinčič odkazal.
 - Najemodajalec plača 500 gold. in od tega bo najemodajalec jemal kot letni obrok po 100 gold. ("wo sie Bestandgeber ihme Schmid zu Tilgung dieser Schuld Jährlich L. W. 25 f. zu dem Bestand dern f. 75 zu zahlen sich verbunden, wodurch

- Jährlich L. W. f. 100 seer solten").
- Najemodajalec da najemniku posojilo v višini 500 gold., pri čemer so letno 5-odstotne obresti.
 - Najemnik bo najemodajalcu dajal od sadja tri mernike jabolk, en mernik hrušk in en mernik orehov. – str. 72; 3. 2. 1792.
26. Izročilna pogodba, po kateri izročča Primož Martinčič svoji ženi Mariji posest, ki jo je kupil od g. Filipa Fröhlich, mestnega župnika v Trstu. Martinčič je kupil že 12. 12. 1787 od Fröhliha hišo v **Volčji vasi** (Wolfsdorf) skupaj s pripadajočim mlinom; zraven pa še prostor za mlačvo (Dreschboden), hlev (Stall), vrt za sadike (Pflanzgarten), travnik /?/ (Wiswachs), gozdni delež v Smolevi (**in Smoleva**), prav tako pa tudi Frelihov gozd (Behülzung), imenovan "**Laschuoviz**", kar pa je sedaj vse posekano. Sedaj Primož Martinčič to lastnino izročča svoji ženi Mariji v popolno pravico razpolaganja. Zato so sedaj to vpisali v zemljiško knjigo. – str. 76; 21. 6. 1792.
27. Pri poravnavi na sodišču v Škofji Loki med Mizo Martinčič in Danielom Fröhlich zaradi dediščine pri prodaji pohištva v vrednosti 178 gold. so vpisali v zemljiško knjigo tudi oba cerkvena sedeža v obeh cerkvah v Železnikih. – str. 77; 25. 6. 1792.
28. V poravnalni pogodbi je omenjeno, da ima Andre Megušar poleg Johana Koblarja lastno skladišče oglja (Kolbahren) "in der Obern Gasse"⁹. – str. 79; 6. 12. 1791.
29. Andre Megušar proda Matevžu Luznarju z Rudna dve lastni kopišči "**u Passnem Verch nad Tratto**", ki sta poleg kopišča Mihaela Semena in Jakoba Megušarja. – str. 81; 21. 9. 1792.
30. Gregor Gasser 27. 11. 1791 toži fužinarja Primoža Martinčiča zaradi odvoza šest sodčkov "Wartnäg", vrednih 18 gold. – str. 82; 15. 6. 1792.
31. Franc Hrovat, lastnik hiše Spodnji Železniki 4, izroči le-to svoji hčeri Elizabeti in zetu Luku Černivcu (Tscherniuz) skupaj z dvema vrtovoma "**u Snegovke**". – str. 82; 7. 3. 1785.
32. Tomaž in žena Maruša Pógamb, kajžarja (Insass) v Železnikih, zastavita svojo hišo v Spodnjih Železnikih, ki sta jo kupila od Antona Demšarja z Rudnega, podložnika Loškega gospostva. Dolgujeta mu še 100 gold. s 4-odstotnimi obrestmi. – str. 85; 28. 5. 1767.
33. Ista dva kot pod številko 32 si sposodita pri istem kreditodajalcu še 50 gold. zaradi izdatkov. Tudi za to zastavita svojo hišo v Spodnjih Železnikih 36. – str. 86–87; 18. 3. 1779.
34. Poravnava med Primožem Martinčičem in Jurijem Šmidom. Prvi izroči lasten moški sedež (Mans Siz) v cerkvi sv. Antona v klopi številka 4 v zgornji vrsti (in dem Stuel No 4 in der Obern Reß) Juriju Schmidu in njegovim dedičem proti posojilu za 35 gold. Če Primož ne vrne gornjega posojila do sv. Matija 1796, pade omenjeni sedež Juriju Schmidu in njegovim dedičem. S tem sedežem potem lahko ravnajo kot z ostalo imovino. Pravico jo imajo upravljati, pa tudi prodati ali zamenjati. – str. 87; 12. 11. 1792.
35. Poravnava med Gregorjem Pintarjem s Češnjice (**zu Zhessenza**) in Mizo Martinčič iz Železnikov zaradi neplačanega dolga za žeblje v višini 52 gold. Šlo je za dva sodčka žebljeve vrste canali. Vsak sodček je vseboval 18.000 žebljeve. Tisoč žebljeve tehta okoli 7 funtov.¹⁰ Prvi obrok plača o božiču leta 1792, drugega pa konec posta 1793. – str. 88; 22. 11. 1792.
36. Primož in Mica Martinčič sta zastavila za posojilo sto ducatov Juriju Globočniku v Volčji vasi (**Wolfsdorf**), mlin, hišo, njivo, travnik, les za drva (Behülzung) "**u Smoleu**" ter gozd in teren (Waldung und teren) "**Lashnouz**". – str. 88–89; 11. 3. 1793.

37. Gospod Johan Sigismund Pflieger proda Primožu Bičku (Witschick) hišo na Jesenovcu (**Jessenouz**) šte. 121 skupaj s štirimi njivami za 300 gold. Plačal bo v treh letih. Zraven je pripis: Primož Biček je prosil za izbris tega dolga – ekstabulacijo 8. 6. 1806. – str. 90; 15. 2. 1792.
38. V poročnem dogovoru med ženinom Martinom Troxerjem in nevesto Mizo Pfeifferin, vdovo, da ženin za jutrnjo (Morgengab) 500 gold., nato še 100 gold. in dva cekina. – str. 93; 11. 10. 1753.
39. Gregor Kossem proda Urbanu Čemažarju dva vrtova "**u Kras**" poleg Urbana Čemažarja za 75 gold. – str. 95; 9. 12. 1792.
40. Primož Martinčič proda za 21 gold. Marku Fabianu, kajžarju (Kaüschler) na Rudnem (**von Ruden**), kopišče s pripadajočim lesom (Behülzung "**Tschessenz per Drobniz**" na koncu **Reškovega travnika pod lesom Globočnika** in kopiščem gospoda Franca Dionizija Urbančiča. – str. 95; 13. 5. 1793.
41. Poravnava med Primožem Martinčičem in ženo Mico z Lukom Utschniskarjem iz soseske sv. Barbare zaradi žita v vrednosti 105 gold. 24 kr. – str. 96; 18. 4. 1793.
42. Andrej Megušar proda za 47 gold. 30 kr. Gregorju Schneiderju svoje skladišče oglja (Kolbahren) "**in der Obern Gassen**" v Spodnjih Železnikih na (ob?) vodi (**an dem Wasser**), ki sta ga pregradila skupno s kupcem. Prodajalec ima poleg tega skladišča še eno skladišče oglja. – str. 96–97; 12. 6. 1793.
43. Primož Demšar izroči sinu Janezu svojo hišo v Zgornjih Železnikih šte. 111 skupaj z zraven ležečim vrtom in njivo. Prav tako druge vrtove, travnik in gozd za drva (Behülzung), kjer koli že so. – str. 97; 14. 6. 1793.
44. Lovre Schneider si sposodi pri Primožu Demšarju, tukajšnjem kajžarju, 200 gold. Zato pa zastavi svoje imetje, hišo Železniki 62 in ješo (Esfeuer) "**na Prod**" poleg Groge Jerale in Štefana Semen. – str. 99; 20. 6. 1793.
45. Testament. Marija Michellitscin v oporoki name ni za stroške ob smrti 200 gold., za hišo za sirote (Weisenhaus) en gold., po smrti svoje matere za pogrebne stroške in maše 50 gold. Njena mati naj ostane kot doslej v skupnem gospodinjstvu. Vsakemu svojih štirih otrok pripada 200 gold., hčerama pa tudi obleka (Leibskleider), prav tako tudi ob spremembi stanu otrok dnevna ohcet, obutev in obleka od nog do glave ter vsakemu postelja. Če bi kateri od otrok prej umrl, njegovo dediščino dobijo preživel v enakih deležih. Če bi kateri od otrok pred polnoletnostjo šel na svoje (v službo), naj se mu izplača njegov dedni delež z obrestmi vred. Univerzalnii dedič postane njen mož Joseph. Otroci pa so po imenih: Polona, Barbara, Jozef in France. – str. 101–102; 5. 4. 1793.
46. Josef Michelitsch je kupil od gospe Uršule Stenouniz, prej Plauz, mlin in vse, kar spada zraven, za 850 gold. n. v. Ker ni vsega plačal, zastavi Mihelič prodajalki kupljeni mlin skupaj s hišo zraven, malo hišico (das klein Haysel **über den Rünfaal**)¹¹ skupaj z njivo in travnikom "**in Berg**". Ker je dobil pravico do kupnine Janez Dolenc, ima pravico do tega dolga. – str. 102; 8. 7. 1793.
47. Pri poravnavi je omenjena Mica Leuitschnig. – str. 106; 18. 7. 1793.
Marija Šušteršič, rojena Globočnik, zastavi bratu Juriju Globočniku za posojilo 93 gold. 30 kr. svojo hišo Železniki 43. – str. 106; 11. 10. 1793.
48. Ker je Marija Levičnik dolžna Luku Tretmanu 40 gold. 6 kr. n. v., zastavi cerkveni sedež v drugi klopi v farni cerkvi sv. Antona. – str. 107; 14. 10. 1793.

49. Jakob Megušar se je zadolžil za 51 cekinov in 5 "Patzen" ali 217 gold. 2 kr. n. v. pri Petru Preslu. Zato pa mora zastaviti vse svoje premoženje, in sicer: pogorišče (Brandstat) poleg Jakoba Presla, ješo v kovačnici (Schmidhütten) na potoku Smolevi (**an Wolfswasser**) poleg ješe Primoža Martinčič, nato ves les na in izven "**Jellouza**"; nadalje za tri dni veliko kladivo, nato delež pravice do plavža v torek v drugem tednu in "als eimen in der zweiten Reßwochen Dienstag, zwei in der Fünften Reßwochen Montag, und Dienstag". – str. 109; 13. 11. 1793.

50. Poročno pismo med vdovcem Antonom Rebulo (Rewull) in nevesto Ano Luznar določa, da če nevesta do 24. leta ne bo imela otrok (telesnih dedičev), bo ženin vrnil nevestinim staršem sto gold., sto gold. pa ostane ženinu. Ženin zastavi ženi poleg tega še dva dni veliko kladivo v zgornjih Železnikih na torek v tretjem in na sredo v osmem vrstnem redu (Raßwochen), nato hišo v Zgornjih Železnikih števil. 118, nadalje zraven ležeči vrt, gozd za drva in tri ješe "**Na Logu**" in eno zadaj za "**Rinsaal**" v Zgornjih Železnikih. – str. 111–112; 14. 3. 1793.

51. Andre Jerala iz Spodnjih Železnikov si sposodi 25 cekinov oz. 125 gold. od Matevža Megušarja, kajžarja (insas) v Zgornjih Železnikih: Dolg vrne v treh letih s 5-odstotnimi obrestmi. Če se dolжник ne drži roka, dobi posojilodajalec Jeralovo ješo na potoku Smolevi (am Wolfs Waßer) z vsemi pritliklinami vred. – str. 113; 19. 12. 1793.

52. Kopišče (Kohlstatt) in **Salem Potok pod Kram-pesham** skupaj s pravico sekati drva (Gehuelz) je prodal Jakob Megušar, fužinar (Hammers-Gewerk) iz Spodnjih Železnikov, Leonardu Kramarju za 60 gold. od prav od tam. – str. 104; 4. 7. 1793.

53. Po zadolžnici novembra 1793 dolguje Jakob Megušar, fužinar (Hammerwerk) v Spodnjih Železnikih, Paulu Jawerju zaradi soudeležbe pri

žeblih (an Nägl Antipation) 15 cekinov. Zato zastavi in da sodček žebeljev, ki vsebuje 18.000 žebeljev (mit 18/m), in sicer na prvi dela prosti dan (an die Raßarbeitenden Tag), vreden pet cekinov, ostalo – deset cekinov – pa bo poravnal čez eno leto. Garancija za vse dolgove pa je tudi zastavljeno skladišče oglja, ki stoji v Zgornjih Železnikih pod zgornjo lipo (**Unter den Obern Linden Baum**). – str. 115; 16. 11. 1793.

54. Na krajevnem sodišču v Škofji Loki so razsodili dne 24. 12. 1793 na predlog Marine Ane Krušnickin po pooblaščenju Paulu Luznarju zoper Primoža Martinčič in njegovo ženo Mico zaradi 125 gold. skupaj s sodnimi stroški 4 gold. in 28 kr. Za poplačilo dolga je zastavljeno celotno premoženje zakoncev Martinčič, in to je: hiša v Spodnjih Železnikih števil. 42, hiša v Volčji vasi števil. 122 skupaj z mlinom, s skednjem (Dreschboden) in hlevom, zelnik (Pflanz Garten), senožeti (Wießwuchs), gozdni deleži "**u Smoleu**", skupaj celoten teren "**u Laschnovitz**". Prav tako je zastavljeno veliko kladivo (Streckhammer) dva dni na Skarjeuz na tretji ponedeljek in peto sredo v mesecu. Zraven sodita še dva ženska sedeža in en moški v podružnični cerkvi sv. Ksaverija ter še en moški sedež v tretji klopi v cerkvi sv. Antona. – str. 116; 7. 2. 1794.

55. Matevž Megušar, fužinar, in žena Agata s testamentom izročata ob bolezni, a še zdravega razuma sinu Jakobu, univerzalnemu dediču, kopišče (Kohlstadt) "**per Stanu per Hribel**" in 11 kopišč "**u Salem Potoku**". Drugi sin Martin, ki živi v Trstu, dobi 125 gold. – str. 118–120; 19. 7. 1790.

56. Jakob Megušar je dolžan svoji sestri Mici Klopčič, rojeni Megušar, po testamentu očeta iz leta 1790 skupno 191 gold. Za zavarovanje tega dolga mora Jakob dati pod hipoteko: hišo Spodnji Železniki 30, zelnik "**u Otokah**", skladišče oglja "**na Metschich**", drugo pri zgornji lipi (**unter obern Linden Baum**), vsa kopišča "**u Jelenze**" in ene-

- ga "**u Sallem Potok**", tri dni kladivo (Hammer) v Spodnjih Železnikih in en dan norca (Strekhamers) na "**Jskarjeuz**" in ješo na Smolevi (am **Wolf Wasser**). – str. 121–122; 18. 2. 1794.
57. Mihael Semen po sodbi dolguje 17 gold. in 30 kr. Zato zastavi svoj košček zemljišča (Fleck Grun-de) "**na Wbrod**". – str. 123; 24. 2. 1794.
58. Pavle Dagarin in njegova žena Neža, kajžarja v Zgornjih Železnikih, zaradi posojila 292 gold. zastavita Matevžu Ambrožiču naseljeno hišo Železniki 83, vrt "**na Krasse**" in "**pod Vontshizo**". – str. 125; 26. 2. 1794.
59. Agata Megušar, kmetica (Hüblerin) v "**Smoleva**", posodi Grog Jerala in ženi Elizabeti, kajžarjema v Železnikih, 37.250 gold. Jeralova zastavita zato svojo hišo Spodnji Železniki 37 in lastno ješo "**na Prode**" v drugi kovačnici (in der zweiten Schmied Hütten). – str. 126–127; 20. 1. 1794.
60. Primož Martinčič, fužinar, proda za 200 gold. fužinarju Valentinu Koblarju en dan norca (Strekhamer) na "**Scarjevz**", četrtek v petem tednu, nato skladišče oglja poleg Štefana Semen in ješo "**u Sgornem plat**" v srednji kovačnici. Kot priča se je podpisal Martin Jerala in sam pripisal "naproschena pritsha". – str. 129–130; 14. 5. 1793.
61. Marko Frölich in žena Elizabeta najameta posojilo 200 gold., zato zastavita svojo hišo v Zgornjih Železnikih 109 in zraven še vrt "**u Kraß**" zraven Jožefa Bička. – str. 132; 25. 4. 1794.
62. Kaspar Novak, podložnik loškega gospostva, kupi od Primoža Martinčiča kopišče za 30 gold. "**pod Novakovim poljem**". – str. 133; 1. 2. 1793.
63. Johan Novak, podložnik loškega gospostva, kupi kopišče od Primoža Martinčiča za 24 gold. "**u Bosovizach**" poleg Gropa Frakelna in Valentina Koblarja. – str. 134; 12. 2. 1794.
64. Mica Levitschnick si sposodi 30 gold. pri Valentinu Groharju, fužinarju (Hammer) v Železnikih, s 5-odstotnimi obrestmi. Za garancijo zastavi po pokojnem očetu Juriju in še živi materi Mariji Levičnik, sedaj poročeni Martinčič, en dan kladivo v četrtek v tretjem tednu. Dolg je bil izbrisan 8. 4. 1808. – str. 136; 28. 3. 1794.
65. Gregor Gašperin, kajžar, Železniki 69, pa je posodil Mici, rojeni Levičnik, poročeni Demšar, hčeri Jurija Levičnika in Mariji, sedaj poročeni Martinčič, 100 gold. Če vrne v enem letu, so obresti 4-odstotne, če traja dlje, pa 5-odstotne. – str. 138; 24. 7. 1794.
66. Andre Jerala, kajžar v Železnikih 25, dolguje 75 gold. Gregorju Gašperinu. Garancija sta dve ješi, obe v Spodnjih Železnikih in na Smolevi (**Wolfs Wasser**), ena ješa v prvi, druga pa v drugi kovačnici. – str. 140; 26. 7. 1794.
67. Andre Jerala, kajžar v Železnikih 25, dolguje 200 gold. Johanu Gašperinu. Prvi je kupil 13. 1. 1792 hišo Nikolaja Čemažarja, Železniki 25 v Spodnjih Železnikih. Dolg je obremenjen s 5-odstotnimi obrestmi in zastavo taiste hiše. – str. 141; 22. 9. 1794.
68. Jožef in žena Agata Kos, prebivalca v Zgornjih Železnikih 124, vzameta posojilo 800 gold. pri Petru Preslu, da sta si lahko 16. 5. 1794 kupila hišo in mlin od Primoža Martinčiča in njegove žene Marine Martinčič v Volčji vasi (**Wolfs dorf**) štev. 123. – str. 144; 6. 10. 1794.
69. Mica Levičnik si 20. 1. 1794 sposodi pri fužinarju Valentinu Groharju 60 gold. Dne 28. 3. 1794 zastavi isto kot pod štev. 64 in tudi dolg je izbrisan kot pod štev. 64.¹² – str. 147; 20. 1. 1794.
70. Marko Frölich in žena Elizabeta za 50 gold. dolga zastavita svojo hišo Železniki 109, vrt zraven hiše in vrt "**u Krass**" poleg vrta Jožefa Bička. – str. 151–152; 18. 3. 1795.

71. V poročnem pismu med Pavlom Jelencem, fužinarjem iz Spodnjih Železnikov, in ženo Uršulo, hčerjo Valentina Šolarja, je zapis, da je nevesta prinesla v zakon dva stara pšenice, polovico povsesma (Beuten ¹³) prediva, kravo in bika (Stiers¹⁴). Mož pa da ženi v gotovini 50 gold. kot poročno darilo. – str. 153–154; 2. 6. 1795.¹⁵
72. 17. 3. 1795 Jakob Rand iz "**Martinberg**", loški podložnik, posodi 300 gold. s 5-odstotnimi obrestmi Jožefu Kossu, prebivalcu Železnikov 124, ker je Rand 16. 5. 1794 kupil od Primoža in njegove žene Marije Martinčič mlin v Ovčji vasi (**Zu Wolfs dorf**), hišo Železniki 123, domačijo (Behausung) s pritiklinami vred. – str. 156; 5. 6. 1795.
73. Jožef Kos, prebivalec Železnikov, najame posojilo 100 gold. s 5-odstotnimi obrestmi pri Pavlu Javerju. Zato zastavi svoj vrt pri poti (bei dem Weeg) "**u Krass**", vrt poleg Andreja Warla in vrt nad mlinsko zapornico "**u Smoleva**" (ober der Muhl Wasser Währ) in hišo Železniki 124. – str. 159; 9. 7. 1795 ob 9. uri.¹⁶
74. Jožefu Kosu je Jožef Biček posodil 50 gold. s 4-odstotnimi obrestmi (Witschick), zato pa Kos zastavi lasten vrt "**u Vorehouz**". – str. 160; 9. 7. 1795 ob 9. uri.¹⁷
75. V poročnem pismu med Jožefom Kosom in ženo Agato, rojeno Walantisch, je ženin dal ženi 585 gold., enako pa tudi ona njemu (Gegenschreibung). – str. 162–163; 9. 7. 1795 ob 6. uri popoldne.
76. Zadolžnica števil. 50. Jožef Kos in žena Agata si sposodita pri Jožefu Torkarju, loškem podložniku, 60 gold. – str. 168; 15. 7. 1795.
77. Jožef Kos in žena Agata si sposodita pri Gregorju Erženu, podložniku iz Bitnja, 125 gold. s 5-odstotnimi obrestmi. Zakonca zastavita vse premoženje. – str. 170; 7. 8. 1795.
78. Marija Demšar si sposodi pri Gregorju Gašperinu, kajžarju v Železnikih, 15 cekinov, kar je enako 75 gold., s 5-odstotnimi obrestmi, zato pa zastavi dedni delež po testamentu očeta Jurija Levičnika, materni delež, ki ga ima sedaj Primož Martinčič, in sicer en dan kladiva (Hamers¹⁸) v torek v tretjem tednu in kar je prejela kot zaženo. – str. 171; 28. 8. 1795.
79. Po izročilni pogodbi med očetom Primožem in sinom Johanom iz Železnikov 111 dobi sin po očetovi smrti hišo in zraven nahajajočo njivo in vrt ter travnike (Heumathe), gozdne dele (Holzantheile) in les za drva (Behülzung)¹⁹. Sin je dolžan skrbeti za izročiteljevo ženo oz. za svojo mamo, ki ji pripada hišni kot, kurjava v kaminu (dabei befindlichen Kamin). Če ne bi mogla živeti skupaj, ji sin preskrbi stanovanje in kurjavo drugod. Otrokom Urbanu, Heleni in Mariji je dolžan vsakemu po doseženi polnoletnosti 100 gold. skupaj s 4-odstotnimi obrestmi in ob poroki primerno obleko. – str. 173–177; 21. 1. 1794.
80. Jur²⁰ Debelak si sposodi 220 gold. s 5-odstotnimi obrestmi pri Valentinu Groharju, fužinarju v Spodnjih Železnikih, ker je kupil od Gregorja Stallitza hišo. Vrnil bo v dveh letih. Za garancijo zastavi kupljeno hišo, klet, hlev, gozdni delež in zelnik – vse v dobrem stanu. – str. 178–179; 23. 9. 1795.
81. V poročnem pismu med ženinom Jakobom Semenom in nevesto (der tugendsamen) Marijo Košmelj, oče ženina Štefan Semen podari sinu Jakobu en dan veliko kladivo (Grossenhamer) v Spodnjih Železnikih v četrtek četrtega tedna (in der 4-ten Ræ Woche Erchtag), ješo "**na Prod**" med ješo Lovra Schneiderja in Gregorja Jerala, dvoje kopišč na Jelovci "**pod Stanam**", ki meji na kopišči gospoda Andreja Xaverja: Warla in gospoda Urbančiča, ter tri kopišča na Jelovici "**u Lubi-anskem verh**" nad kopišči gospoda Jurija Globočnika in gospoda Franca Dionizija Urbančiča.

- Nadalje sta še dve kopišči "**Na Kamnitz**", ki jih je kupil od Martina Trojarja. Ležita pa poleg kopišča Andreja Warla in Jurija Globočnika. Ima tudi skladišče oglja "**Na Mletschie**" poleg skladišča oglja Jurija Bertonclja (Wertonzel) in izročitelja očeta Štefana Semena. Ženinov oče Štefan Semen izroči sinu gozd (Waldung) "**Lom**" s pravico posekati les za dve kopi. Oče ženina živi v hiši Železniki 24. Po njegovi smrti ta hiša pripada sinu Jakobu. Luka Košmelj pa da nevesti Mariji zaženilo (Heuratsgut) očetov in materini dedni delež 500 gold. Ženin pa da nevesti 250 gold.; tako da dobi skupno 750 gold. – str. 181; 12. 9. 1794.
82. Kupna pogodba šte. 40.²¹ Johan Koblar, sin fužinarja, žebljarski kovač v Spodnjih Železnikih, proda za 200 gold. ješo Valentina Groharja in kovačijo podkovskega kovača (Hufschmid Hütten) Jožefa Aschmana. Kupec je bil fužinar Groga Schnidar. – str. 182; 7. 1. 1796.
83. Jožef Kos je spoznan za krivega na sodišču v Škofji Loki in dolguje 350 gold. Matevžu Walantischu. Dolžnik ima hišo v "**Wolfsdard**" ocenjeno na 467 gold. – str. 185; 30. 9. 1795.
84. Po zadolžnici je posodil Martin Stergul, sedaj kaplan v Kranju, gospodu Francu Antonu Homanu 500 gold. n. v., ker je bil posojilojemalec v stiski pri obnovi in gradnji svojega pogorišča. Homan je zastavil vse premoženje, "in specie" lastno njivo in vrt skupaj s kozolcem (Harfen), imenovano "**Pristava**". – str. 187; 1. 8. 1796.
85. V poravnavi za 200 gold., kar je 150 gold. n. v.,²² med Antonom Rewulla, fužinarjem, ki ima hišo v Železnikih 118, in Ano Luznar, sedaj poročeno Rewulla, zaradi poročnega pisma, Ljubljana, 22. 6. 1796. Prvi zastavi za to vsoto svojo ješo "hinten dem Riesaal" in hišo Zgornji Železniki 118. Dokument je nastal v Ljubljani 22. 6. 1796, vpišano pa je v zemljiško knjigo 11. 8. 1796. – str. 188; 11. 8. 1796.
86. Zadolžnica Rebule iz leta 1796 na strani 188 je bila zbrisana 6. 9. 1828. – str. 189; 6. 9. 1828.
87. Poročno pismo med Markom Kosom, ženinom, in Jero Kavčič, nevesto, določa, da da ženin nevesti dva mernika žita v vrednosti dva gold. 40 kr. ter 100 gold. Ženin pa dobi od očeta hišo v Zgornjih Železnikih 72. – str. 190; 10. 5. 1790.
88. Zadolžnica. Gregor Primožič in žena Elizabeta se zadolžita za 100 gold. s 5-odstotnimi obrestmi pri Gregorju Megušarju, ker sta bila v stiski. Zato zastavita svojo hišo.²³ – str. 193; 24. 4. 1786.
89. Johan Demšar je podedoval po očetu Primožu 21. 1. 1794 posest in se sedaj zadolži pri Antonu Rebuli za 150 gold. Za dolg zastavi svoje imetje, "in specie" pa les (die Behilzung) v **Plenschak**. Gospodstvo Železniki je po predstavniku to zadolžnico potrdilo kot zemljiška gosposka 20. 3. 1795, vendar pisec ugotavlja, da v zemljiški knjigi ni najti, da bi bil Johan Demšar lastnik teh zemljišč (Gründstücke). Ta zadolžnica je bila zbrisana 30. avgusta.²⁴ – str. 194–195; 30. 5. 1794.
90. Franc Dionizij Urbančič, Železniki 35, dolguje 1.000 gold., zato je popisana njegova posest, ki obsega hišo, dvorišče, hlev, skedenj (Dreschboden), travnike (Heumath), gozdne deleže (Holz Antheil), vrtove in njive. – str. 196; 7. 12. 1796.
91. Anton Papler in žena Mica sta podedovala dolg 110 ogrskih ducatov Jožefa Prevca iz Dražgoš, kmeta in loškega podložnika, ki izvira od njunih staršev po zadolžnici s 4. 7. 1765. Dolg je nastal iz stiske in obnove pogorišča. Obresti so 5-odstotne. Zato je zastavljena lastna hiša Železniki 105 skupaj z vrtom, gradbeni les in les za kurjavo (Bau und Brennholz) "**v Kamnitz**" in v Šoštarnici (**Schusterbach**) z največjimi pravicami in pravico vpisa v zemljiško knjigo kot hipoteko. – str. 198; 3. 10. 1796.

92. Franz Anton Homan plača takso zaradi prepira o doktorski časti in si sposodi 100 gold. n. v. za dobo treh let s 4-odstotnimi obrestmi. Zato zastavi hišo Železniki 120. – str. 203; 16. 1. 1797.
93. Martin Petrnelj, župan v Sorici in Davči, podložnik loškega gospostva, 3. 12. 1796 posodi Josipu Kosu in njegovi ženi Agati 126 ogrskih dukatov 11 paznov in 5 soldov s 4-odstotnimi obrestmi. – str. 204; 21. 1. 1797.
94. Matevž Koblar ima ješo "**per Kovatschenze**", cekveni sedež v cerkvi sv. Antona in cerkvi sv. Franciška, gozd na Jelovici "**pod Lirkauim Robom u Dollin**"²⁵. – str. 206; 7. 2. 1797.
95. Johan Demšar in njegova žena Marija sta si sposodila 150 gold. s 5-odstotnimi obrestmi od Gregorja Globočnika za obnovo pogorele hiše Železniki 111. – str. 211; 20. 9. 1797.
96. Primož Lasar si je sposodil 60 gold. in zato zastavi pogorišče hiše Železniki 117. – str. 213; 17. 10. 1797.
97. V testamentu Jožefa Gasserja, fužinarja, je navedeno, da ima njegova žena Barbara cerkveni sedež v cerkvi pri sv. Antonu. – str. 214; 17. 9. 1797.
98. Jurij Hrovat je podedoval po očetu Francu Hrovatu in sedaj prodaja ješo "**u Logu**" poleg mlina (neben der Mil) Juriju Globočniku, fužinarju, med ješama Jurija Globočnika in Matevža Warla. – str. 215; 17. 10. 1797.
99. Johan Demšar in njegova žena Marija potrjuje, da jima je Jurij Globočnik posodil 150 gold. s 5-odstotnimi obrestmi za obnovo pogorišča nekdanje hiše Železniki 111. Zato pa zastavita podedovano hišo 21. 1. 1794 v zelo dobrem stanju. Dolg je bil izbrisan 30. 8. 1799. – str. 216; 15. 11. 1797.
100. Primož Martinčič in žena Marija, roj. Novinz, sta 12. 10. 1787 kupila nekaj posesti in sedaj to prodajata za 50 gold. Gre za "teren u lashnouz" poleg 12 grmičev (nebst 12 Purschen Baumrn), ki se razteza "na verch Shozheti"²⁶ nad senožetjo Pavla Luznarja "noter do Droboselske Pot" [...] in potem do gozda Štefana Semena "u Homarjou Dollin". – str. 217; 30. 6. 1795.
101. V poročnem pismu med ženinom Jožefom Mihelčičem, vdovcem, mlinarjem in kajzarjem, ter Elizabeto Jellenc je omenjeno, da je mlin kupil od Elizabete Plauz, sedaj Steroviz. Nevesta je doma s Češnjice. – str. 218; 7. 6. 1793.
102. Jera Rebula, rojena Nastran, je naredila testament 16. 3. 1792 pred pričama fužinarjema Jurijem Globočnikom in Johanom Petrom Plauzem. Vsakemu otroku: Heleni, Mariji in Karlu, zapušča po 500 gold. Zapušča dva srebrna pasova, lepšega hčeri Mariji, drugega pa skupaj s srebrno verigo hčeri Heleni. Nadalje dve avbi: rumenkasto pisano s špicami (mit Spiz) Mariji, drugo prav tako s špicami pa Heleni. Svoje obleke skupaj s posteljino, perilo, dve enaki skrinji iz hrastovega lesa in druge njene premičnine in drugo obleko obema hčerama – vsaki polovico. Za vse skrbita pooblaščenca: Miha Jelenc s Češnjice in svak Anton Lušnar, in stvari shranita. Ta dva naj tudi skrbita, da bodo njeni otroci dobro vzgojeni in oblečeni. Nadalje zapušča dva ženska sedeža: sedež v cerkvi sv. Antona mlajši hčerki Mariji, sedež pri sv. Francišku pa Heleni. Če ena od teh dveh umre, deduje druga. Mož Anton Rebula postane univerzalni dedič. Pri polnoletnosti otrok ali spremembi stanu dedič izplača vsakemu otroku po 500 gold. skupno s 5-odstotnimi obrestmi. – str. 220–221; 20. 12. 1797.
103. Johan Demšar in žena Marija si sposodita 70 gold. s 5-odstotnimi obrestmi pri g. Juriju Globočniku za obnovo požgane nekdanje hiše Železniki 111. Pogodba je že z 21. 1. 1794, vpisana

pa 31. 8. 1795. Žena Marija zato zastavi svoj ženski delež po razsodbi in pravice (weiblichen Sprüchen und Freyheiten), svojo hišo in vrt.²⁷ Zadolžnica je bila izbrisana 3. 8. 1799. – str. 221; 23. 12. 1797.

104. Testament Antona Rebula. Ob koncu svojega življenja želi premoženje, ki ga je pridobil v življenju s pridnostjo in srečo, izročiti naprej. Najprej izroča svojo dušo še pri polni zavesti in svobodni volji najvišjemu gospodu Bogu, telo pa zemlji, iz katere je telo nastalo. Telo naj pokopljejo po krščanskem načinu s tremi duhovniki. Štiri dni zapored naj se opravljajo slovesne maše s pogrebnimi molitvami (das grosse Officium Defunctorum gebetet werden). Za pogrebne stroške in delitev ubogim nameni 35 gold. Prav toliko nameni za maše, ki naj se opravijo čim prej po smrti. Te maše naj se štiri opravijo na Sv. Višarjah na Koroškem, štiri pa na Sv. Gori pri Gorici. Prav tako štiri naj se opravijo v Krki na Dolenjskem (zu Gurg).²⁸ Svojima hčerama iz prvega zakona, Mariji in Heleni, daje vsaki po 50 gold. in vse tisto, kar jima je izgovorila pokojna mati. Glede srebrnega pasu, ki je pripadal moji stari materi Uršuli in ga je moja pokojna žena v testamentu namenila otrokoma prvega zakona, za kar ni imela nobene pravice, določam, da pripada moji hčerki Jeri iz drugega zakona. Medtem ko hčerkama iz prvega zakona Mariji in Heleni dajem vsaki po pet kraljevih dukatov, ki so bili last pokojne Uršule Krischei. Mojima dvema hčerama iz drugega zakona – Uršuli in Jeri – zapuščam vsaki po 200 gold. Nadalje dobita ženski sedež v cerkvi sv. Antona in cerkvi sv. Frančiška. Pri dosegu polnoletnosti oz. spremembi stanu bo univerzjalni dedič poskrbel za posteljino za vsako, za poročno obleko za vsako in prav tako bo vsaki poskrbel na poročni dan za celodnevno ohcet. Svojemu ljubljenu sinu Francu, ki je še majhen in ne more prevzeti premoženja, legiram 400 gold., nadalje moški cerkveni sedež pri sv. Antonu

in sv. Frančišku in prav tako vse svoje obleke. Ura, ki jo deduje, naj se proda, prosti denar pa dobro naloži. Stvaren dedič naj poskrbi, da bo sin obiskoval šolo toliko časa, da bo znal brati in pisati. Prav tako morajo biti moji hčeri in sin stanu primerno čisto oblečeni.

105. Jera Kassem si je 7. 3. 1797 sposodila 55 gold., 75 gold. 14. 12. 1796 in danes, 26. 6. 1797, še 20 gold. 40 kr., kar skupno pomeni 152 gold. 40 kr. od fužinarja Miha in njegove žene Margarete Semen zaradi nujnih hišnih potreb in prehrane za svoje otroke. Plačevala bo 4-odstotne obresti in zato zastavi svoje poročno pismo z 10. 5. 1790. – str. 225; 26. 6. 1797.

106. Anton Grohar si sposodi pri Jožefi Grohar 200 gold. s 4-odstotnimi obrestmi, zastavi pa svojo hišo Železniki 28. Pokvitano je bilo 15. 1. 1803. – str. 226; 12. 11. 1797.

107. Andre Jerala in njegova žena Mica, rojena Šošteršič, potrjujeta, da jima je Valentin Šošteršič posodil 73 gold. Vrnila bosta v dveh letih s 4-odstotnimi obrestmi. Zastavita pa svojo hišo Železniki 25 in ješo na Smolevi (Wolfs Wasser) poleg ješe Groga Schneiderja. – str. 227; 9. 3. 1798.

108. Jožef Demšar, lastnik gospodstva Stara Loka, je ustno zaprosil za vpis hipoteke v zemljiško knjigo v Železnikih 15. 3. 1798, ker je posodil 1000 gold. n. v. s 6-odstotnimi obrestmi Francu Homanu in njegovi ženi Frančiški, da zgradi hišo in kovačijo (Haus und Schmieden), kar je pogorelo. Vrnila bosta v treh letih do 20. 5. 1799, letno po 333 gold. in 20 kr. skupaj s 6-odstotnimi obrestmi. Zato sta zastavila premično in nepremično posest (Haus und Gut), posebej naštetu pa hišo, kovačijo, njive in pristavo (Mayr Gründe) "u Nivah". Vpisano v zemljiško knjigo Železniki 15. 3. 1798. – str. 228; 20. 5. 1796.

Opombe:

- ¹ Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Škofja Loka, SIG SI ZAL Škl 364, t. e. 167, Vormerkbuch des Beerg und Hamerwerks Unter und Ober Eisner. Theil I 1787–1802. Ker v nadaljevanju gre le za eno in isto knjigo, navajam na koncu povzetka oz. regesta stran v knjigi ter datum nastanka dokumenta ali vpisa, včasih pa tudi potrditve.
- ² Special Orts-repertoire von Krain = Obširen imenik krajev na Kranjskem, Wien 1884, str. 46.
- ³ Glej op. 1, str. 34 (leta 1776); 43 (leta 1758); 46 (leta 1779).
- ⁴ Glej op. 1, str. 43 (leta 1764).
- ⁵ Glej op. 1, str. 37, 41, 49, 92.
- ⁶ Glej op 1., str. 83 in 115.
- ⁷ Plačilno sredstvo je največkrat goldinar. V deželni vrednosti je za 20 krajcarjev (v nadaljevanju kr.) manj vreden kot goldinar nemške vrednosti. Goldinarje deželne vrednosti sem navajal z gold., če pa gre za goldinar nemške vrednosti, pripišem n. v.
- ⁸ Pošterovci so samostojni žebjarji z lastno ješo. O tem glej Marija Verbič: Železarstvo in žebjarstvo v Železnikih v prvi polovici 19. stoletja v zborniku Selška dolina v preteklosti in sedanjosti, Železniki 1973, str. 105.
- ⁹ Zgornja ulica v Železnikih je v Spodnjih Železnikih. S primerjavo z drugimi arhivskimi viri bo to mogoče najti. Na strani 96–97 pove, da je ta v Spodnjih Železnikih. Kje je bolj točno?
- ¹⁰ Funt je 0,56 kg.
- ¹¹ Je to bajer? Wahrig Gerhard: Deutsches Wörterbuch, Völlig überarbeitete Neuausgabe, München: 1989, str. 1071, pojasnjuje izraz Rinnal kot počasi tekoč ozki potok, voda. Glej še št. 50, str. 111–112, in št. 85, str. 188.
- ¹² Iz tega primera vidimo, da so zapisi o dolgu lahko nastali precej prej, kot pa je bilo vneseno v zbirko listin, in da so listine upravnih poslov res vpisovali v zbirko listin tudi več let kasneje.
- ¹³ Težko čitljivo, posebno prva črka.
- ¹⁴ Anton Alois Wolf: Deutsch-slovenisches Wörterbuch, Laibach 1860, str. 1557.
- ¹⁵ Lep primer vpisa v zemljiško knjigo po več kot 40 letih.
- ¹⁶ Včasih je pisar tudi tako natančen, da zapiše uro zapisa. Razlog za tako natančnost lahko samo domnevamo. Lahko je posojilodajalec to zahteval.
- ¹⁷ Dva dolga je najel Kos isti dan ob isti uri, tretjega pa mesec dni prej, skupno 450 gold. n. v. Isti dan, ko je jemal posojilo, pa je svoji nevesti dal vsoto 585 gold. n. v.
- ¹⁸ Marija Verbič v Zborniku Selška dolina, Železniki, 1973, str. 101, piše tudi o cajnarici, kar je pomenilo izdelovanje železnih palic z vodnim kladivom. Wolfov slovar (Deutsch-slovenisches Wörterbuch, Laibach 1860, str. 1923): der Zain – palica.
- ¹⁹ V tem primeru je lepo razvidno, da so ločili gozd z visokim drevjem (Holzantheile) in gozd, ki je bil le za drva, kurjavo (Behülzung).
- ²⁰ Na začetku je Georg, na koncu teksta pa zapiše Jur. Po tem se tudi lahko domneva, da je pisar sicer slovenska imena v vsakdanji rabi zapisal v nemški obliki. Verjetno pa je bilo več Johanov kot Janezov, zato Johanov ne prevajam.
- ²¹ Navajanje številke pogodbe dokazuje, da so nekateri imeli svoje arhive dobro urejene in pregledne.
- ²² Iz te navedbe je razvidno, da je bil goldinar nemške veljave za četrtno več vreden kot goldinar deželne veljave. Zato je tudi potrebno navajanje, za kakšne vrste goldinarjev gre.
- ²³ Številka hiše ni navedena.
- ²⁴ Letnica ni navedena. Verjetno je bilo še isto leto (1795).
- ²⁵ Težko berljivo.
- ²⁶ Verjetno pravilno: Senožeti.
- ²⁷ Johan in Marija Demšar se vsak sam podpišeta, bila sta pismena.
- ²⁸ Verjetno bi bilo pravilno: zu Gurk (?).